

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 41/2010
24.11.2010

DEN NYA TOBAKSLAGENS FÖLJDER I FÖRSAMLINGENS VERKSAMHET

Vad har förändrats?

Den nya tobakslagen trädde i kraft den 1 oktober 2010. Lagens mål är att användningen av tobaksprodukter ska upphöra i Finland. Detta mål ska nås framför allt genom att man ser till att barn och unga inte börjar röka och stöder dem när de vill sluta röka. Finland är det första landet i världen som ställt som mål att tobaksrökningen ska upphöra.

Den nya lagen strävar efter att begränsa marknadsföringen och utbudet av tobaksprodukter särskilt i barns och ungas vardag. Både affärer och privatpersoner förbjuds att sälja och överlåta tobaksprodukter till personer under 18 år. Enligt lagen är det också förbjudet att gratis erbjuda tobak till minderåriga. Varken vuxna eller unga får alltså sälja eller överlåta tobaksprodukter till personer som är under 18 år.

För personer under 18 gäller förbud mot import och innehav av tobaksprodukter. För import kan bötesstraff utdömas, men för innehav bestäms ingen bestraffning. Bristen på sanktioner innebär att lagen inte utökar de vuxnas befogenheter. En församlingsanställd har till exempel inte rätt att kontrollera barns och ungas väskor och saker. Om man upptäcker tobaksprodukter hos minderåriga kan man uppmana dem att överlämna tobaken till en vuxen.

I församlingarnas vardag innebär lagen allt tydligare att man inte kan anvisa rökutor för personer under 18 år i anslutning till församlingens fastigheter. Målet med lagstiftningen är att skydda barns hälsa bland annat genom att främja barns rätt till rökfria miljöer. Därmed bör man inte längre anvisa platser där rökning är tillåten vid lägergårdar där barn vistas, inte heller utomhus.

Hur gå vidare?

I sin egen kommunikation (webbsidor, tidningar, material) bör församlingarna tydligt och kortfattat ange riktlinjerna för en rökfri verksamhet.

När samhällets lagstiftning och den allmänna attityden stramas åt får samarbetet med föräldrar och vårdnadshavare större betydelse. Föräldrarna och vårdnadshavarna bär det primära ansvaret för fostran och de bör till exempel se till att de unga inte tar med tobaksprodukter till konfirmandläger.

De första erfarenheterna av tobaksrökning skaffar man sig i snitt vid 12-14 års ålder. Tobaksrökningen ökar bland både flickor och pojkar när man övergår från grundskolans åttonde till nionde klass. I och med att konfirmandundervisningen infaller just i detta brytningsskede betonas dess betydelse för stödande av de ungas välmående. I skriftskolan är hjälpledarna synnerligen viktiga ansvarspersoner. De fungerar som modeller och exempel för de yngre. Det är rimligt att förutsätta att hjälpledarna är rökfria. Konfirmandtidens halvår långa period ger en möjlighet att i god tid och systematiskt framhäva ett rökfritt val.

En styrka i kyrkans fostran är en omfattande lägerverksamhet. Säkerställande av rökfria läger är redan från säkerhetssynpunkt en mera krävande uppgift i det flera dagar långa, intensiva lägerlivet än exempelvis i grundskolans vardag. Samtidigt ger det emellertid också en god möjlighet att motivera och kollektivt stötta de unga.

Fostrarnas gemensamma ansvar

Vid sidan av den striktare lagstiftningen finns det skäl att i kyrkans verksamhet också framhålla att en människas värde inte är beroende av vad hon gör eller låter bli att göra. Fungerande konkreta spelregler som baserar sig på vår gemensamma lagstiftning och rekommendationer skapas i sista hand lokalt. Om någon blir tvungen att avbryta ett konfirmationsläger ska församlingen ordna ersättande undervisning och göra sitt bästa för att den ungas kontakt med församlingen bibehålls också efter att lägret avbrutits.

Tobaksrökning är nuförtiden också förknippat med ett nytt, oroväckande fenomen: rökningen leder till social ojämlikhet och därigenom hälsomässig ojämlikhet. Tobaksrökning är vanligare i befolkningsgrupper med lägre utbildning där även andra hälsovanor är mera eftersatta än bland den högre utbildade befolkningen.

En övergripande syn på fostran betonar samverkan mellan olika verksamhetsformer inom församlingen och med andra lokala aktörer (kommunsektorn, organisationer och föreningar, skolorna, polisen). När de unga möter samma ickerökningens princip i många eller alla vuxenkontakter i sin närmiljö har detta samlade budskap betydelse och effekt. Det kan vara naturligt att församlingen startar och upprätthåller ett sådant samarbete.

Kyrkostyrelsen gav en rekommendation om främjande av rökfrihet i december 2007 (evl.fi/stallningstaganden/rokfrihet). I rekommendationen ingår åtgärdsförslag. Dessa förslag följer i stor utsträckning de skyldigheter som den nya tobakslagen föreskriver. På Kyrkostyrelsens konfirmationsidor i Sacrista finns mera material och fakta om rökfri verksamhet. Mera information: sekreteraren för församlingsfostran jarmo.kokkonen@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo

Pekka Huokuna